

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
Навчальної практики

Пропедевтична практика

підготовки бакалавра
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньо-професійної програми **Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота**

Силабус практики підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 232 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота.

Розробник: Петрук В.В. доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи протокол № 2 від 15 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри:

доц. (Чернета С.Ю.)

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота бакалавр	Навчальна
		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Консультації 4 год.
Кількість годин/кредитів 60/2		Самостійна робота 56 год.
		Форма контролю: залік

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

ПІП Петрук Вікторія Віталіївна
 Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,
 Вчене звання доцент
 Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
 Контактна інформація
 Телефон: +380973517506
 Електронна пошта: Petruk.Viktoriaa@vnu.edu.ua
 Терміни практики чотири тижні (з 9 по 12 т.)

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

«Пропедевтична практика» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота відбувається в третьому семестрі, формою контролю є залік. На проходження практики відведено протягом семестру (2 кредити (60 годин), у тому числі: 4 год. консультації та 56 год. самостійної роботи).

Програма пропедевтичної практики складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців відповідної галузі знань. Практична підготовка студентів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційних рівнів бакалавр і має на меті набуття студентами професійних вмінь та практичних навичок. Такий вид практики проводиться на початкових курсах в установах і організаціях соціальної роботи первинної і / або організаційно-управлінської ланки. За період практики студенти повинні ознайомитися і сформулювати загальне уявлення про провідні соціальні установи міста, їх місцезнаходження, про групи клієнтів, що знаходяться в полі зору даних установ, про особливості і форми взаємодії зазначених установ один з одним, про специфіку управління та організаційної взаємодії в системі соціального роботи.

Саме на практиці студенти знайомляться з системою установ соціального захисту, обслуговування та реабілітації, що потребують, і всього населення в цілому, структурою різних типів соціальних установ; усвідомлюють цінності соціальної роботи; навчаються розвивати професійні відносини з клієнтами в процесі надання їм допомоги, відповідально ставитися до клієнтів і фахівців соціальних установ; вирішують на практиці етичні дилеми; застосовують на практиці теоретичні знання про людину, державу і суспільство; вивчають основні нормативні документи з соціального законодавства і ін.

2. Пререквізити (Основи соціальної роботи, Соціальна педагогіка, Загальна, вікова та соціальна психологія) / **Постреквізити** (Документування в соціальній роботі, Соціальна робота з групами ризику).

3. Мета і завдання практики знайомство студентів зі специфікою майбутньої спеціальності і закріплення отриманих в процесі навчання теоретичних знань.

Завдання практики:

1. Ознайомити студента з різними типами соціальних установ, напрямками та нормативно-правовими основами їх діяльності, особливостями їх становлення і розвитку.
2. Ознайомити з посадовими обов'язками фахівців соціальних установ, зі специфікою їх діяльності.
3. Ознайомити з нормами ділового етикету та професійної етики фахівця із соціальної роботи.
4. Сприяти формуванню професійно-комунікативних умінь у спілкуванні з клієнтами і співробітниками соціальних установ.
5. Отримати загальне уявлення про особливості роботи фахівців соціальних установ з документацією та інформацією; про методики і форми практичної соціальної роботи.
6. Формування сталого морально-гуманістичного погляду на професію.

3. Результати навчання (Компетентності)

Навчальна дисципліна спрямована на формування:

Інтегральної компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Фахових компетентностей:

ФК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

ФК 21. Здатність забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з особливостями психофізичного розвитку й інвалідністю у соціальному середовищі.

ФК 23. Здатність організовувати та проводити соціально-педагогічний тренінг з різними категоріями клієнтів.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРЗ1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРЗ2. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРЗ3. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРЗ4. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРУ 9. Забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з інвалідністю у соціальному середовищі.

ПРУ10. Організовувати та проводити соціально-педагогічний тренінг з різними категоріями клієнтів.

ПРАіВ 4. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРАіВ 7. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

ПРАіВ8. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ПРАіВ9. Здійснювати вибір і реалізацію технологій соціально-педагогічної роботи з різними категоріями суб'єктів соціальної роботи в закладах освіти.

ПРАіВ 10. Здійснювати волонтерську діяльність.

За результатами практики студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- типологію установ сучасної системи соціального обслуговування населення;
- законодавчі і нормативно-правові документи, що регламентують діяльність соціальних служб і фахівців з соціальної роботи;
- основні напрями діяльності установ соціального захисту населення;
- функціональні обов'язки і морально-етичні норми діяльності фахівців соціальних служб, установ, організацій;
- працювати із законодавчими, нормативно-правовими документами, науковою і методичною літературою;
- встановлювати і підтримувати професійні стосунки з фахівцями і керівниками установ (організацій);
- спостерігати, аналізувати і фіксувати зміст і особливості діяльності фахівців;
- встановлювати контакт з клієнтами служби, компетентно брати участь в організації соціальної роботи спільно з фахівцями закладу.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	Познайомитися з розподілом студентів на практику по організаціях і установах. Вивчити права і обов'язки студентів під час проходження практики. Участь в оформленні підготовчих документів для проходження практики. Настановча конференція.
2. Ознайомлювальний	Познайомитися з представниками адміністрації установи (організації), скласти "Візитну картку" установи (організації). Знайомство, бесіда з представниками адміністрації установи (організації); вивчення правил внутрішнього розпорядку; напрямів діяльності, режиму роботи, структури установи; історії розвитку. Вивчення і характеристика змісту послуг, що надаються, населенню. Екскурсія по установі і знайомство з фахівцями з соціальної роботи. Бесіда з фахівцями з соціальної роботи. Вивчити нормативно-правове забезпечення і регулювання функціонування соціальної установи: основні міжнародні, регіональні законодавчі акти, які регламентують діяльність установ (організації). Групове заняття ведучого спеціаліста установи (організації) із студентами: «Юридичні (правові), фінансові і економічні основи діяльності організації». Самостійна робота студентів з документами, що регламентують діяльність фахівців з соціальної роботи ("Кваліфікаційна характеристика", "Посадові інструкції").
3. Основний	Ознайомитися з характеристикою статусу фахівця з соціальної роботи конкретної установи (організації). Спостереження за роботою фахівця (соціального працівника, соціального педагога, фахівця з соціальної роботи та ін.). Вивчення предметних і соціальних умов праці, режиму праці; професійних службових обов'язків. Вивчити особливості ділового етикету фахівця з соціальної роботи. Спостереження за роботою спеціаліста (соціального працівника, соціального педагога, спеціаліста з соціальної роботи та ін.) Допомога фахівцеві в його повсякденній роботі. Виконання конкретних доручень фахівця з

	соціальної роботи.
4. Підсумковий	Самооцінка результативності практики. Узагальнити отримані на практиці результати. Підготувати тематичний виступ на завершальній конференції. Оформлення фотовиставки "Перша практика". Виступ на підсумковій конференції.

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Проведення пропедевтичної практики повинно забезпечити подальше поглиблення та закріплення теоретичних знань, що отримані в університеті, для всебічного застосування їх у процесі практичної діяльності в установах і організаціях соціальної роботи.

Основними завданнями пропедевтичної практики за видами роботи та їх часовими вираженнями є наступні:

Зміст практичної роботи студентів

1. **Організаційна робота (самостійна робота – 20 год., консультації – 2 год.):** ознайомлення з базою практики, документацією закладу (статут, структура установи, обов'язки фахівця), формами звітності, планування; з основними напрямками роботи і формами, методами роботи даного закладу з клієнтами бази практики.

2. **Виховна робота (самостійна робота – 20 год., консультації – 1 год.):** сприяння клієнту у розв'язанні його проблем; розроблення заходів по створенню умов для плідного проведення роботи з різними категоріями населення.

3. **Методична робота (самостійна робота – 20 год., консультації – 1 год.):** ознайомитися з функціями фахівця соціальної роботи; участь в первинному прийомі (відвідуванні) клієнтів; надання клієнтам послуг, які не потребують спеціального навчання, - інформування, збір інформації про клієнта, соціально-побутового патронажу і т.п.

Під час пропедевтичної практики студенти беруть участь у виробничих нарадах, вивчають і аналізують досвід кращих соціальних працівників, ведуть педагогічний щоденник, документацію студента-практиканта.

Під час проходження пропедевтичної практики студент зобов'язаний:

1) з'явитись на настановну конференцію з питань організації практики у встановлений час;

2) одержати від керівників практики факультету всю необхідну інформацію відносно вимог до порядку проходження та оформлення звітності про результати навчальної практики;

3) вивчити та дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та санітарної гігієни, що є обов'язковим для установи, де проходить практика;

4) у повному обсязі виконати всі означені програмою практики завдання;

5) нести відповідальність за виконану роботу;

6) своєчасно та відповідно до нормативних вимог подати матеріали звіту на кафедру та захистити їх.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Орієнтовний приклад оцінювання захисту результатів практики:

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: - знання різних типів соціальних установ, напрямків та нормативно-правових основ їх діяльності, особливостями їх становлення і розвитку; - ознайомлення з посадовими обов'язками фахівців соціальних установ, зі специфікою їх діяльності; - особливості роботи фахівців соціальних установ з документацією та інформацією; - методики і форми практичної соціальної роботи.	15
2. Норми ділового етикету та професійна етика фахівця із соціальної роботи: – професійно-комунікативні вміння у спілкуванні з клієнтами і співробітниками соціальних установ; – особливості поведінки фахівця з соціальної роботи, при спілкуванні з колегами, клієнтами; основні правила ведення ділової бесіди; особливості професійної мови та ін. – емпатійність; – неконфліктність тощо.	10
3. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – ініціативність; – самостійність; – професійна спрямованість; – інноваційність тощо.	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: – зафіксувати заходи, проведені спільно з фахівцями установи; – формування технічної документації, облікової звітності на базах практики тощо.	20
5. Оцінювання звітної документації: - індивідуальний план (журнал) проходження практики; - щоденник обліку роботи практиканта; - звіт і виступ про проходження пропедевтичної практики; - відгук про проходження практики.	20
6. Оцінювання допоміжної документації : – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (характеристика змісту послуг, що надаються, населенню; витяги з міжнародних, регіональних законодавчих актів, що регламентують діяльність	5

конкретної установи (організації); наочний матеріал, знімки тощо).	
7. Захист практики.	25
Сума	100

Форма і зміст таблиці може бути видозмінена на розгляд кафедри

Критерії оцінки результатів практики

Оцінка результатів практики складається з оцінки, виставленої керівником установи, оцінки з ведення документації та оцінки звіту студента.

Результати практики оцінюються в вигляді диференційованого заліку. При оцінці результатів практики в першу чергу враховуються такі складові:

- Рівень теоретичного осмислення студентами своєї практичної діяльності (її цілей, завдань, змісту, методів);
- Ступінь сформованості професійних умінь;
- Думка, висловлена груповим керівником практики у відгуку;
- Зміст записів у щоденнику і акуратність його ведення;
- Якість звітної документації та своєчасність її здачі на кафедру (протягом 3 днів після закінчення практики);
- Виступ на підсумковій конференції тощо.

«Зараховано» виставляється студенту, який виконав у визначений термін і на високому рівні весь намічений обсяг роботи, виявив самостійність, творчий підхід, загальну і професійну культуру; повністю виконав весь намічений обсяг роботи, проявив ініціативу, але не зміг вести творчий пошук або не виявив потребу в творчому зростанні; виконав програму практики, але не показав глибоких теоретичних знань і умінь застосування їх на практиці, допускав помилки при плануванні і в практичній діяльності.

«Незараховано» виставляється студенту, який не виконав програму практики, виявив слабкі теоретичні знання, практичні вміння.

Практика не зараховується за порушення термінів здачі звіту, за необґрунтовані пропуски або відмови від виконання будь-яких завдань, за недбале ведення щоденника.

Політика оцінювання

Контроль проходження навчальної ознайомчої практики здійснюється у двох формах: поточний і підсумковий. Поточний контроль здійснюється керівником-методистом від факультету комплексними методами і передбачає: контроль початку і закінчення роботи; контроль за достовірністю записів у щоденнику практики, за своєчасністю, повнотою і якістю виконання завдань практики. Підсумкове оцінювання практики здійснюється керівником-методистом від факультету за європейською кредитно-трансферною системою (100- бальною шкалою). Загальна кількість балів розподіляється рівномірно: – 50 балів отримує студент на робочому етапі практики, – 50 балів – під час проведення диференційованого заліку. За результатами захисту звіту, поданої документації виставляються і затверджується оцінка, яка свідчить про якість виконання (невиконання) студентом вимог навчального плану проходження навчальної ознайомчої практики. Бали, отримані на базі практики та під час заліку сумуються і виставляється загальна оцінка за національною шкалою та шкалою ECTS. Така оцінка виставляється у

відомості та заліковій книжці студента. Відсутність диференційованого заліку з практики вважається академічною заборгованістю за відповідний семестр.

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Отримані сертифікати підвищення кваліфікації, участь у Вебінарах та ін., тема яких відповідає навчальній дисципліні зараховуються як: **6-15 год.** як виступ на 2 практичних; **15-30 год.** як виступ на 4 практичних.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

На залік виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт.

Порядок проведення заліку повинні бути визначені у силабусі.

Питання, завдання заліку зазначати у силабусі практики не обов'язково.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гайдук Н. М. Професійна підготовка соціальних працівників до здійснення посередництва (на матеріалах США і Канади) : дис. канд. пед. наук: 13.00.04. К., 2004. 250 с.

2. Гусак П.М. Підготовка учителя: технологічні аспекти. Луцьк: ВДУ, 1999. 276с.

3. Дубасенюк О.А. Про розвиток педагогічних здібностей та вмінь

майбутніх учителів у процесі педагогічної практики. *Вища і середня педагогічна освіта*: [респ. наук.-метод. зб.]. К., 1989. Вип. 14. С.89-91.

4. Закон України “Про освіту. Освіта. 1991. 25 червня. С.3.

5. Козій М.К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів: методичний посібник [для студ. педуніверситетів]. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. 140с.

6. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. К.: Преса України, 1997. 80 с.

7. Марченко Г.В. Оцінювання педагогічної практики за кредитно-модульною системою. *Наукові праці. Серія: Педагогіка, психологія, соціологія*: [зб.наук.праць]. Донецьк: ДВНЗ «Дон НТУ», 2009. Вип. № 3(145). С. 217-224.

8. Організація, зміст та оцінювання неперервної педагогічної практики майбутніх учителів. Навчально-методичний посібник / За заг.ред. А.М. Бойко. Полтава, 2002.144с.

9. Педагогічна практика: методичні рекомендації / [ред. М.І. Лук'яненко, Н.Б. Кізло, О.С. Лемешко]. Дрогобич: ДДПУ ім. Івана Франка, 2003. 224с.

10. Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах: дис...канд. пед. наук: 13.00.01 / Зоряна Зенонівна Фалинська. Львів, 2006. 171 с.